

Besl. O. nr. 78

Jf. Innst. O. nr. 68 (2001-2002) og Ot.prp. nr. 66 (2001-2002)

År 2002 den 12. juni holdtes Odelsting, hvor da ble gjort slikt

vedtak til lov

om endringer i straffeprosessloven mv. (hurtigere straffesaksbehandling, varetektsfengsling i isolasjon mv.)

I

I straffeloven 22. mai 1902 nr. 10 gjøres disse endringer:

§ 60 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Har frihetsberøvelsen skjedd i fullstendig isolasjon, skal det gis et ytterligere fradrag som svarer til én dag for hvert påbegynte tidsrom av 2 døgn som den dømte har vært underlagt fullstendig isolasjon.

§ 391 a annet ledd skal lyde:

Straffen for naskeri er bøter eller fengsel inntil 6 måneder eller begge deler.

II

I straffeprosessloven 22. mai 1981 nr. 25 gjøres disse endringer:

§ 59 a nytt fjerde ledd skal lyde:

Den som vedtaket retter seg mot, skal underrettes om klager som innen klagefristens utløp er kommet fra noen som nevnt i annet ledd nr. 2 eller nr. 3. Gjelder klagen en beslutning om å unnlate påtale eller om å frafalle en påbegynt forfølgning mot en siktet, må melding om omgjøring være sendt siktede innen tre måneder etter at påtalemyndigheten mottok klagen.

Nåværende fjerde ledd blir nytt femte ledd.

§ 74 sjetten ledd skal lyde:

Ellers kan en forfølgning bare tas opp på ny ved omgjøring av overordnet myndighet etter § 75 annet ledd, ved avgjørelse i klagesak etter § 59 a eller når vilkårene for gjenopptakelse er oppfylt.

§ 75 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:

Fristen gjelder selv om beslutningen ikke er truffet av kompetent påtalemyndighet.

§ 76 tredje ledd skal lyde:

Saker ved lagmannsrett og tingrett som gjelder forbrytelse som etter loven kan medføre fengsel i mer enn 6 år, eller sak hvor påtalemyndigheten vil påstå idømmelse av særreaksjon, skal under hoved- og ankeforhandling føres av en statsadvokat. Forhøyelse av maksimumsstraffen på grunn av gjentakelse, sammenstøt av forbrytelser eller anvendelse av straffeloven § 232 kommer ikke i betraktning. Når særlige grunner foreligger, kan en advokat, en polititjenestemann som tilhører påtalemyndigheten, eller en fullmektig ved riksadvokatembetet føre en slik sak. Beslutningen om å overdra saken til en fullmektig ved riksadvokatembetet treffes av riksadvokaten. For øvrig treffes avgjørelser etter tredje punktum av den påtalemyndighet som har påtalekompetansen. Utenfor hoved- eller ankeforhandling kan statsadvokaten overlate til en advokat eller polititjenestemann som tilhører påtalemyndigheten, å føre saken. Det samme gjelder når siktede i retten har gitt en uforbeholden tilståelse som styrkes av de øvrige opplysninger i saken, og saken ikke kan medføre fengsel i mer enn 10 år. Annet punktum gjelder tilsvarende.

§ 98 nytt første ledd skal lyde:

Er siktede pågrepet, skal han så vidt mulig ha forsvaret straks det er klart at han ikke vil bli løslatt innen 24 timer etter pågripelsen.

Nåværende første til tredje ledd blir annet til nytt fjerde ledd. Det nye fjerde ledd skal lyde:

Oppnevningen faller bort når pågripelsen eller varetektsfengslingen opphører, med mindre retten trefrer annen bestemmelse etter § 100.

§ 102 første ledd skal lyde:

Forsvarer for den enkelte sak eller det enkelte rettsmøte oppnevnes av retten. Forsvarer etter § 98 første ledd kan også oppnevnes av påtalemyndigheten. Har siktede fremsatt ønske om en bestemt forsvarer, skal denne oppnevnes. En annen forsvarer kan li-

kevel oppnevnes dersom oppnevningen av den ønskede forsvareren vil føre til forsinkelse av betydning for saken, herunder til overskridelse av fristen for å avholde hovedforhandling i § 275 annet ledd annet punktum. Det samme gjelder dersom forholdene ellers gjør det utilrådelig å oppnevne forsvareren.

§ 103 annet ledd første punktum skal lyde:

Er det ikke anledning til å oppnevne en av de faste forsvarere, kan det oppnevnes en annen som kunne ha vært valgt til forsvarer.

§ 107 b første ledd skal lyde:

Advokat for fornærmede oppnevnes av retten. Ønsker fornærmede en bestemt advokat, skal denne oppnevnes. Retten kan likevel oppnevne en annen advokat dersom oppnevningen av den ønskede advokaten vil føre til forsinkelse av betydning for saken, herunder til overskridelse av fristen for å avholde hovedforhandling i § 275 annet ledd annet punktum. Det samme gjelder dersom forholdene ellers gjør det utilrådelig å oppnevne advokaten. Fornærmede skal gjøres kjent med reglene om godtgjørelse til advokaten.

§ 115 nytt tredje ledd skal lyde:

Er det grunn til å frykte at et vitne vil utebli uten gyldig forfall fra en hovedforhandling som han er lovlig innkalt til, og uteblivelse vil føre til en ikke uvesentlig forsinkelse av saken, kan retten straks treffe beslutning etter første ledd. § 88 annet ledd annet, tredje og fjerde punktum gjelder tilsvarende.

§ 183 første ledd skal lyde:

Vil påtalemyndigheten beholde den pågrepne, må den snarest mulig og senest den tredje dagen etter pågripelsen fremstille ham for forhørsretten på det sted der fremstilling mest hensiktsmessig kan skje, med begjæring om fengsling. Domstoloven § 149 første ledd gjelder ikke ved beregning av fristen. Er fremstilling for forhørsretten ikke skjedd dagen etter pågripelsen, skal grunnen til det opplyses i rettsboken. Kongen kan gi nærmere regler om bruken av politiarrest. § 187 a gjelder tilsvarende.

§ 185 annet ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Påtalemyndigheten skal også kortfattet gjøre rede for den etterforskning som er foretatt siden forrige rettsmøte, og for hvilken etterforskning som gjenstår.

§ 186 annet ledd tredje og fjerde punktum skal lyde:

Retten kan også bestemme at den fengslede ikke skal ha adgang til aviser eller kringkasting eller at han skal utelukkes fra samvær med bestemte andre innsatte (delvis isolasjon). Retten kan overlate til påtale-

myndigheten å bestemme hvilke innsatte den fengslede skal utelukkes fra samvær med.

Annet ledd nåværende fjerde og femte punktum blir tredje ledd. Nytt fjerde ledd skal lyde:

§ 187 a gjelder tilsvarende.

Nåværende tredje ledd blir nytt femte ledd, som skal lyde:

Ellers gjelder reglene i straffegjennomføringsloven kapittel 4.

Ny § 186 a skal lyde:

Retten kan ved kjennelse beslutte at den fengslede skal utelukkes fra fellesskap med de andre innsatte (fullstendig isolasjon) når varetektsfengsling er avsluttet etter § 184 annet ledd, jf. § 171 første ledd nr. 2, og det er nærliggende fare for at den fengslede vil forspille bevis i saken dersom han ikke holdes isolert. Er den siktede under 18 år, kan isolasjon besluttes bare hvis det er særlig påkrevet.

Retten skal fastsette en bestemt tidsfrist for isolasjonen. Fristen skal være så kort som mulig, og må ikke overstige 2 uker. Den kan forlenges ved kjennelse med inntil 2 uker om gangen. Dersom etterforskningens art eller andre særlige omstendigheter tilsier at fornyet prøving etter 2 uker vil være uten betydning, og den siktede er fylt 18 år, kan fristen forlenges med inntil 4 uker om gangen.

Den fengslede kan ikke holdes isolert i et sammenhengende tidsrom på mer enn

- a) 6 uker når siktelsen gjelder en straffbar handling som kan medføre straff av fengsel inntil 6 år. Forhøyelse av maksimumsstraffen på grunn av gjentakelse eller sammenstøt av forbrytelser kommer ikke i betraktning. Dersom siktelsen gjelder flere straffbare handlinger som samlet kan føre til en straff av mer enn 6 års fengsel, og tungtveiende hensyn gjør det nødvendig, kan den fengslede likevel holdes fortsatt isolert utover 6 uker.
- b) 12 uker når siktelsen gjelder en straffbar handling som kan medføre høyere straff enn fengsel i 6 år. Bokstav a annet punktum gjelder tilsvarende. Dersom tungtveiende hensyn gjør det nødvendig, kan den fengslede holdes fortsatt isolert utover 12 uker.

Fengslede under 18 år kan under ingen omstendigheter holdes isolert i et sammenhengende tidsrom på mer enn 8 uker.

§ 186 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

§ 230 nytt annet ledd skal lyde:

Selv om et vitne ikke har forklaringsplikt etter første ledd, plikter vitnet etter innkalling å møte på politistasjon eller lensmannskontor i det politidistrikt hvor han bor eller oppholder seg for å avklare om han

er villig til å forklare seg for politiet. Det samme gjelder for mistenkte. §§ 110, 112, 113 og 114 gjelder tilsvarende så langt de passer. Påtalemyndigheten kan beslutte at en mistenkt eller et vitne skal avhentes for straks å fremstilles dersom den mistenkte eller vitnet har fått innkallingen lovlig forkynt for seg eller på annen måte har fått kjennskap til innkallingen, og har uteblitt uten gyldig forfall.

Nåværende annet til fjerde ledd blir tredje til nytt femte ledd.

§ 248 første ledd bokstav b skal lyde:

- b) en overtredelse av vegtrafikkloven § 22 første ledd jf. § 31, og siktede innen retten erklærer seg skyldig etter siktelsen, eller

§ 272 første ledd bokstav c skal lyde:

- c) om å avskjære bevisførsel under hovedforhandlingen, eller om å nekte å utsette hovedforhandlingen av hensyn til bevisførselen,

§ 272 nytt fjerde ledd skal lyde:

Før retten avgjør hvorvidt det skal holdes rettsmøte etter første ledd bokstav c, kan den be partene gjøre skriftlig rede for hvorfor det påberopte bevis ønskes ført.

Nåværende fjerde ledd blir nytt femte ledd.

§ 275 skal lyde:

Retten fastsetter så snart som mulig tid og sted for hovedforhandlingen og underretter påtalemyndigheten og forsvareren, samt fornærmedes advokat i saker som nevnt i § 107 a. Om ikke særlige forhold er til hinder, skal hovedforhandling berammes senest to uker etter at saken kom inn til tingretten, jf. § 262 første punktum, eller anke til lagmannsretten er henvist til ankeforhandling, jf. § 325.

Hovedforhandling skal avholdes så snart som mulig. Om ikke særlige forhold er til hinder, skal hovedforhandlingen være påbegynt innen seks uker etter at saken kom inn til tingretten, og innen åtte uker etter at anke til lagmannsretten er henvist til ankeforhandling, dersom den siktede

- a) var under 18 år da forbrytelsen ble begått, eller
b) er varetektsfengslet når saken berammes.

Bli en frist som nevnt i første eller annet ledd ikke holdt, skal grunnen opplyses i rettsboken.

Påtalemyndigheten sørger for at innkalling til hovedforhandling blir forkynt for tiltalte, vitner og sakkyndige, og for at tiltalte og vitner som ikke er på frifot, blir brakt til rettsstedet.

Vil tiltalte eller hans forsvarer innstevne vitner til hovedforhandlingen, gjelder reglene i § 270 tredje ledd tilsvarende. Erstatning for utgifter kan også gis

når vitner møter frivillig, og når det møter sakkyndige som ikke er oppnevnt.

§ 276 annet ledd skal lyde:

I saker som er særlig omfattende eller hvor andre særlige grunner foreligger, kan domstolens leder bestemme at retten skal settes med to fagdommere og tre meddommere. Beslutningen kan ikke angripes ved kjæremål eller brukes som ankegrunn. Dersom noen av rettens medlemmer får forfall etter at hovedforhandlingen er begynt, gjelder domstoloven § 15 første ledd tilsvarende.

§ 276 fjerde ledd skal lyde:

Retten kan ikke settes med dommerfullmektig i sak om forbrytelse som etter loven kan medføre fengsel i mer enn 6 år. *Forhøyelse av maksimumsstraffen på grunn av gjentakelse, sammenstøt av forbrytelser eller anvendelsen av straffeloven § 232 kommer ikke i betraktning.*

§ 292 annet ledd første punktum skal lyde:

Ellers kan bevis som er for hånden, bare nektes ført når beviset

- a) gjelder forhold som er uten betydning for dommens innhold,
b) gjelder forhold som allerede er tilstrekkelig bevist, eller
c) åpenbart ikke har noen beviskraft.

Annet punktum oppheves. Nåværende tredje og fjerde punktum blir annet og tredje punktum.

§ 293 skal lyde:

Retten kan nekte å utsette forhandlingene av hensyn til bevisførsel når den finner at bevisførselen vil føre til en forsinkelse eller ulempe som ikke står i rimelig forhold til bevisets og sakens betydning.

Føres et bevis som motparten ikke har fått tilstrekkelig varsel om, har han krav på utsettelse, hvis ikke beviset er uten betydning for dommens innhold.

§ 310 tredje ledd skal lyde:

Har den ankeberettigede tjenestemann i påtalemyndigheten ikke vært til stede ved domsavsigelsen, løper fristen for påtalemyndigheten fra den dag da dommen er kommet inn til dennes kontor. Fristen løper likevel senest ut fire uker etter at dommen kom inn til den påtalemyndighet som er ankeberettiget, eller som utførte aktoratet.

§ 327 første ledd annet punktum skal lyde:

For saker i Høyesterett gjelder ikke bestemmelsene i § 275 første ledd annet punktum og annet ledd annet punktum.

§ 336 nytt fjerde ledd skal lyde:

En ankesak kan heves dersom det har gått mer enn to år siden siktede erklærte anke og ankeforhandling ikke er holdt fordi det har vært umulig å innkalle siktede eller fordi siktede har hatt gyldig forfall. Avgjørelsen tas ved kjennelse. Kjæremålsfristen løper fra det tidspunktet kjennelsen er avsagt. Dersom siktede har forsvarer, har også forsvareren rett til å påkjære kjennelsen.

§ 380 nytt annet ledd skal lyde:

Kjæremål over avgjørelser om hvorvidt en siktet skal varetektsfengsles, skal behandles snarest mulig.

§ 474 første ledd tredje punktum skal lyde:

Generaladvokaten, førstekrigsadvokaten og krigsadvokaten har samme kompetanse som politimesteren til å ta ut tiltale.

III

I straffegjennomføringsloven 18. mai 2001 nr. 21 gjøres disse endringer:

§ 46 annet ledd skal lyde:

Kriminalomsorgen skal prioritere tiltak for å avhjelpe negative virkninger av *isolasjon etter straffeprosessloven § 186 annet ledd og § 186 a.*

Ågot Valle
president

§ 48 oppheves.

§ 52 skal lyde:

For øvrig gjelder bestemmelsene i denne loven så langt det er forenelig med beslutninger om restriksjoner eller isolasjon etter straffeprosessloven §§ 186 og 186 a. §§ 12, 15, 16, 20, 33, 35, 36 og 41 til 45 i loven her gjelder ikke.

IV

Ikrafttreddelses- og overgangsbestemmelser

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. De enkelte bestemmelser kan settes i kraft til forskjellig tid.

Endringen i straffeloven § 60 gjelder for saker som blir pådømt i tingretten eller i forhørsretten etter ikrafttreddelsen.

Endringen i straffeprosessloven § 59 a gjelder for klager over påtalevedtak som blir fattet etter ikrafttreddelsen.

Endringene i straffeprosessloven §§ 186 og 186 a har ikke betydning for beslutninger om delvis eller fullstendig isolasjon som er fattet før ikrafttreddelsen.

Endringene i straffeprosessloven § 275 gjelder for saker som kommer inn til retten etter ikrafttreddelsen.

Endringen i straffeprosessloven § 310 gjelder for dommer som avsies etter ikrafttreddelsen.

Sigvald Oppebøen Hansen
sekretær